

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3146/2021. (IV. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.II.20.650/2019/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselő (dr. Payrich András ügyvéd, PAYRICH Ügyvédi Iroda) útján eljárva, az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Kúria Pfv.II.20.650/2019/3. számú ítéletének (valamint a korábban eljáró bíróságok ítéleteinek) alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt (azokat), mivel a hivatkozott bírósági ítélet(ek) az indítvány szerint sérti(k) az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, R) cikkét, II. cikkét, III. cikkét, XX. cikk (1) bekezdését, valamint XXVIII. cikkét.
- [2] 1.1. A panasz alapjául szolgáló ügy tényállása szerint az indítványozó 2016. november 4-én vonult be a büntetés-végrehajtási intézetbe (a továbbiakban: BV-intézet). A bevonulásakor felvett orvosi befogadólapon kézirással feltüntetésre került, hogy milyen gyógyszereket szed, továbbá az is, hogy milyen betegségekben szenved. Ezek hitelességét az indítványozó a befogadólap aláírásával elismerte és igazolta. Ugyanezen a lapon egy másik kézirással az is feltüntetésre került, hogy az indítványozó munkaképtelen (ugyanakkor a körlet takarítását elvégezheti), továbbá, hogy a jobb alsó végtagja ödémás, és az eddigi terápia folytatása elrendelésre került (azaz a felírt gyógyszereit továbbra is szednie kell – ezek között az S. megnevezésű nem volt feltüntetve). 2016. december 4-én egy beutaló érkezett a BV-intézetbe, amely előírta az indítványozónak a BV-kórházba, egy vizsgálatra való beutalását, valamint rögzítette, hogy az indítványozó az egyik gyógyszeréből (S.) már 2 mg napi adagot szed. A rendelkezésre álló orvosi dokumentációhoz képest az indítványozó a perben előadta, hogy a BV-intézetbe való bevonulásakor az otthon szedett gyógyszereit magával vitte (többek között az S.-t is), valamint nála volt a 2009-es kórházi zárójelentése is. Elmondása szerint azonban mind a gyógyszereit, mind pedig a zárójelentést elvették tőle, az S.-t nem írták fel neki, és azt csak a fogva tartása harmadik hetében kapta meg, amikor a BV-intézet orvosa a jobb lába miatt azt felírta neki. A 2016. december 4-ei beutaló alapján december 6-én elvégezték nála a kért vizsgálatot, amely alapján javasolták az S. gyógyszer szedését, valamint azt is, hogy négy hét múlva kontrollra visszavárják. A BV-intézet a kontroll-beutalót már aznap kiállította, először 2017. január 4-ére, majd egy újabb beutalóban (2016. december 30-án) már 2017. január 11-ére. Az indítványozó 2016. december 28-án jelentkezett a BV-intézet egészségügyi szolgálatán és a bent étkezés mellett a gyógyszeresével kapcsolatos elégedetlenségét jelezte. A BV-intézet 2017. január 4-ei ambuláns vizsgálati lapja szerint az indítványozó a javasolt terápia mellett panaszmentes. Gyógyszerként az S.-t és a P. nevűt tüntették fel.
- [3] Az indítványozó 2017. január 4-én kártérítés iránti keresetet nyújtott be a Székesfehérvári Törvényszékhez (a továbbiakban: elsőfokú bíróság). Keresetében előadta, hogy a BV-intézet bevonulásakor nem vette figyelembe 2009-ben diagnosztizált betegségeit, valamint gyógyszereszedési kötelességeit, és olyan elhelyezést biztosított számára, amely ezen előzményeket figyelmen kívül hagyta, ezért állapota folyamatosan és tartósan romlott. Többször is kérte, hogy az egészségügyi körletben helyezték el, de ezt nem teljesítették. Az intézet parancsnokánál is jelezte kártérítési igényét, de azt elutasították. Mindezek miatt 4 000 000 Ft kártérítés iránti igényt terjesztett elő. Később az indítványozó jogi képviselője 2017. október 6-án kereset pontosítást nyújtott be, amelyben kifejtette, hogy az indítványozónak nem áll rendelkezésére semmilyen irat és határozat arról, hogy kártérítési igényét a BV-intézet parancsnokánál is jelezte volna, de emlékei szerint erre sor került. A jogi képviselő arra is hivatkozott, hogy a BV-intézet eljárása megsértette az indítványozó Alaptörvény XX. cikkében deklarált egészséghez való jogát. Kifogásolta, hogy a BV-intézetben a bevonulásakor elvették az indítványozótól a magával vitt gyógyszereit és azt is, hogy azokat csak három héttel később kapta vissza. Egy idő után a lába már annyira fáj, hogy nem tudott lábra állni, de kérése ellenére sem helyezték át az egészségügyi körletbe,

2016 novemberében pedig a kötelező vérsűrűség mérése is elmaradt. Fogva tartása elején még egyedül, a kereset beadásakor, illetve a jogi képviselő beadványkor azonban már csak mankóval tudott járni. Ennek igazolására csatolta a keresetbe a 2017. július 7-ei zárójelentést, amely igazolta, hogy a jobb lába poszt-trombotikus állapotban van. Ezen zárójelentés azt is tartalmazta, hogy a laborokon beavatkozást igénylő eltérés a korábbi időszakban nem volt, értékei a normál határon belül voltak, a szedett S. azonban mégis elégtelennek bizonyult. A zárójelentés azt is kiemelte, hogy az indítványozó a rehabilitációs programba nem volt bevonható, mivel ideje nagy részét – klausztrófóbiára hivatkozva – a parkban töltötte, miközben rendszeresen dohányzott. Az elsőfokú tárgyaláson az indítványozó azt nyilatkozta, hogy kéthavi gyógyszert vitt be magával a BV-intézetbe, amelyet – keresetlevelében elmondottakkal szemben (amelyben a BV-intézet munkatársait nevezte meg, mint akik a gyógyszert elvették) – a nővérek elvették tőle. Ekkor azt is megerősítette, hogy bevonulásakor semmilyen orvosi papír nem volt nála sem az állapotára, sem a gyógyszereire vonatkozóan.

- [4] A BV-intézet a kereset elutasítását kérte, mivel elmondása szerint az indítványozó állításai nem megalapozottak (állapotromlása is valótlan, hiszen több esetben igazolható, hogy a BV-intézet területén sétatávolságban lévő boltokban és italautomatákban vásárolt). A BV-intézet arra is hivatkozott, hogy az indítványozó 2016. december 7-ei vizsgálata sem mutatott állapotromlást az egészségi állapotában.
- [5] Az elsőfokú bíróság a tárgyalás előkészítése során beszerezte az indítványozó elérhető orvosi leleteit, eredményeit, és meghallgatta a BV-intézetben őt kezelő orvost is. Emellett kötelezte az indítványozót, hogy csatolja korábbi orvosi papírjait is, de ennek ő nem tett eleget.
- [6] Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet elutasította. Az ítélet indokolása szerint az eljárás során nem volt bizonyítható, hogy a bevonuláskor általa állított gyógyszerek valóban az indítványozónál voltak, és azokat a személyzet vagy a nővérek elvették volna (e tekintetben az indítványozó ellentmondásba is keveredett). A BV-intézet elmondása szerint valóban elveszik azokat a gyógyszereket egy fogvatartottól, amelyre nézve nem tud egészségügyi dokumentumokat felmutatni, de erről kétpéldányos feljegyzés készül, amelyből az egyikkel az indítványozónak rendelkeznie kellene. Az indítványozó sem a BV-intézet parancsnokához benyújtott panaszában, sem keresetlevelében nem említette, hogy magával vitt volna gyógyszereket, és azt sem, hogy azokat elvették volna tőle. Ezt támasztja alá az is, hogy az indítványozó befogadásakor az egészségügyi lapját aláírta, és azon maga tüntette fel, hogy milyen gyógyszereket szed (de ekkor sem említette, hogy gyógyszerek lennének nála, vagy hogy azokat elvették tőle). Bevonulásakor orvosi papírokat sem adott át, és a később rendelkezésre bocsátott 2009-es zárójelentés sem a trombózisáról szólt (abban csak javasolt terápiaként említették az S. szedését). Mindezek alapján az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a BV-intézet nem mulasztott, ugyanis első körben azon gyógyszerek szedését írta elő és engedélyezte, amelyeket az indítványozó elmondott (ezek között azonban nem volt ott az S.). Az elsőfokú bíróság azt sem látta igazoltnak, hogy az indítványozó állapotromlása a fogvatartási időszakban bekövetkezett volna. Az ugyan igazolható, hogy az indítványozó sántikálva járt, és az S. nem szedése valóban okozhat fájdalmat, de nem olyan mértékűt, amely a mozgását elnehezíti. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy bár előfordulhat, hogy a BV-intézet eljárása nem volt teljességgel megfelelő, de az az indítványozó egészségéhez való jogát jogellenesen nem sértette meg.
- [7] 1.2. Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben az indítványozó fellebbezéssel élt (amelyben elsősorban arra hivatkozott, hogy az S. gyógyszer három hetes kiesése miatt a jobb lábában olyan fájdalom alakult ki, amely az életminőségének romlásával járt, és ezáltal sérült az egészséghez való joga) a Győri Ítéltáblához (a továbbiakban: másodfokú bíróság). A másodfokú bíróság ítéletében az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [8] A másodfokú bíróság ítéletében kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság szükséges mértékben lefolytatta a bizonyítási eljárást, és a helytállóan megállapított tényállás alapján utasította el az indítványozó keresetét. A másodfokú bíróság rögzítette, hogy bár a rendelkezésre álló dokumentáció alapján igazolható, hogy az indítványozó három hétig nem kapta meg a vérhígító gyógyszert, az azonban nem bizonyított, hogy a gyógyszer hiánya a BV-intézet mulasztásának lett volna a következménye. A BV-intézet szabályszerűen töltötte ki indítványozóval a befogadásakor az orvosi adatlapot, és az ott általa feltüntetett gyógyszerekkel (amely között nem volt ott az S.) ellátta. Az indítványozó közlésének hiányában nem volt egyértelmű, hogy a 2009-es trombózis következményeként neki az értágító gyógyszerei mellett a vérhígító gyógyszert is szednie kellene. A bevitt gyógyszerekkel kapcsolatban több ellentmondás is volt az indítványozó nyilatkozataiban, és annak helytállósága is megkérdőjelezhető. Az S. gyógyszer szedésének elmaradása tehát nem a BV-intézet mulasztására vezethető vissza, hanem arra, hogy azt a befogadásakor az indítványozó nem jelezte. A mulasztás hiányára tekintettel azt már nem

kellett vizsgálnia a másodfokú bíróságnak, hogy az S. szedésének háromheti elmaradása okozott-e állapotromlást az indítványozónál.

- [9] 1.3. Az indítványozó a másodfokú ítélettel szemben felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a Kúriához, amely ítéletében azonban a másodfokú ítéletet hatályában fenntartotta.
- [10] Az indítványozó jogi képviselője a Kúria előtti eljárásban arra hivatkozott, hogy az indítványozó a BV-intézetbe történő befogadásakor erős nyugtatót szedett, ezért a BV-intézetnek nem szabadott volna elfogadnia az indítványozónak a gyógyszerei kapcsán előadott állításait és nyilatkozatát. Emellett úgy vélte, hogy első- és másodfokú bíróságok nem teljesítették az indítványozó bizonyítási indítványait sem.
- [11] A Kúria ítéletében hivatkozott az 1/2016. (II. 15.) PK véleményre, amely a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításáról rendelkezik. E szerint fontos eleme egy felülvizsgálati kérelemnek, hogy megjelölje a megsértett jogszabályhelyet és előadja azzal kapcsolatban a jogszabálysértés indokait. Emellett szintén fontos, hogy ha a jogerős ítéletet a kérelem több okból is támadja, akkor az mind feleljen meg a tartalmi követelményeknek. Mindezek alapján a Kúria megállapította, hogy az indítványozó által megjelölt jogszabályhely (a bizonyítás elrendelésének általános eljárásjogi előírása) nincs ok-okozati összefüggésben az indítványozó által állított bizonyítási indítványainak elutasítását jogellenesnek tartó kérelemmel, ezért az érdemben nem vizsgálható. A felülvizsgálati kérelem többi eleme tekintetében a Kúria egyetértett a másodfokú bíróság ítéletének indokolásával (annak megállapításait megerősítette).
- [12] 1.4. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Kúria ítéletének (illetve az elsőfokú és másodfokú ítéleteknek) alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt. Alkotmányjogi panaszának kifejtette, hogy a BV-intézet nem fordított kellő figyelmet a befogadása során az általa előadottakra (nevezetesen arra, hogy milyen gyógyszereket kell szednie). Kifogásolja, hogy a bevitt gyógyszereit elvették tőle, valamint, hogy az orvosi dokumentációját figyelmen kívül hagyták. Ezeket a tényeket azonban az eljáró bíróságok figyelmen kívül hagyták, ezzel megsértették az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogait, különösen a II. cikkben deklarált élethez való jogát.
- [13] Az indítványozó indítványában hivatkozott az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmére is, amelyet arra alapozott, hogy az eljáró bíróságok figyelmen kívül hagyták a bizonyítékokkal alátámasztott tényeket. Az Alaptörvény II. cikkének sérelmét abban látta, hogy a BV-intézet figyelmen kívül hagyta az indítványozó állapotának súlyosságát, amely véleménye szerint akár halálhoz is vezethetett volna. Az indítványozó az Alaptörvény XX. cikkének sérelmét is állította. E szerint a BV-intézet nem ítélete meg helyesen az indítványozó perifériás érbetegségét, valamint korábbi eredményeit, és így közel egy hónapig nem kapta meg a számára fontos gyógyszerét. A bíróságok téves következtetéseket vontak le az orvosi tanúvallomásból, és csak annak tanúsítottak jelentőséget, hogy az indítványozó tudott járni, annak azonban nem, hogy milyen egyéb következményekkel járhatott volna a gyógyszer nem szedése.
- [14] Az indítványozó az Alkotmánybíróság főtítkárának felhívására indítványát kiegészítette. Ebben hivatkozott az Alaptörvény III. cikkének sérelmére is, ugyanis véleménye szerint a BV-intézet mulasztása embertelen és kegyetlen bánásmódnak tette őt ki. Továbbá az Alaptörvény XXVIII. cikkének sérelmét is állította, ugyanis álláspontja szerint az eljáró bíróságok alapos indok nélkül hagyták figyelmen kívül bizonyítási indítványait, ezzel nem tisztázták kellően a tényállást és megsértették a fegyverek egyenlőségének elvét.
- [15] 2. Az Abtv. 56. §-a alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának kérdésében dönt, ennek során mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [16] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban járt el, és az indítványozó panaszának vizsgálata alapján azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz az alábbi okok miatt nem fogadható be.
- [17] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában a támadott végzések alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, R) cikkének, II. cikkének, III. cikkének, XX. cikk (1) bekezdésének, valamint XXVIII. cikkének sérelmére alapozta. Az Abtv. 27. §-a alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz.

hoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

- [18] 2.2. A Kúria ítélete ellen nincs helye fellebbezésnek, az Abtv. 27. §-a szerinti indítvány tehát e tekintetben megfelel a törvényi feltételeknek.
- [19] Jelen ügyben az alkotmányjogi panaszt az alapul szolgáló, kártérítési igényt előterjesztő személy nyújtotta be az ügyét érdemben lezáró bírósági ítélettel szemben, így az indítványozó érintettnek tekinthető, tehát jogosult volt az alkotmányjogi panasz előterjesztésére.
- [20] A fentiek mellett megállapítható, hogy az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül terjesztette elő az indítványát.
- [21] 2.3. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában hivatkozott többek között az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére is. E tekintetben az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy következetes gyakorlata szerint a testület csak kivételes esetekben, így különösen a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén ismeri el az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogbiztonság elvét olyan Alaptörvényben biztosított jogként, amelyre alkotmányjogi panasz is alapítható {elsőként lásd: 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14], többek között megerősítette: 3302/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [26]}. Az alkotmányjogi panaszban az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével összefüggésben azonban az indítványozó nem adott elő érdemi (lényegében semmilyen) indokolást a fentiek vonatkozásában, így az Alaptörvény B) cikkére jelen ügyben alkotmányjogi panasz nem alapítható.
- [22] 2.4. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget. Az Alaptörvény R) cikke nem tartalmaz ugyanis az indítványozó számára Alaptörvényben biztosított jogot, hiszen az Alaptörvény és a jogszabályok kötelező erejéről rendelkezik, így arra alkotmányjogi panaszt alapítani az indítványozónak nincs lehetősége {lásd például: 3258/2020. (VII. 3.) AB végzés, Indokolás [6]; 3248/2020. (VII. 1.) AB végzés, Indokolás [9]}.
- [23] 2.5. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában hivatkozott az Alaptörvény III. cikkének és XXVIII. cikkének sérelmére is. Ezen alaptörvényi rendelkezések kapcsán az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg megfelelően az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott – a határozott kérelemre vonatkozó – törvényi feltételeknek, ugyanis az indítványozó nem adott elő alkotmányjogilag értékelhető érvelést az ügye vonatkozásában. Mindezekre tekintettel megállapítható, hogy az indítvány egyik – jelen pontban – hivatkozott alaptörvényi rendelkezés tekintetében sem felel meg a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek, mivel – az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint – az indokolás hiánya {lásd többek között: 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 3245/2016. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [10], [13]} az ügy érdemi elbírálásának akadálya.
- [24] 2.6. Az indítványozó az Alaptörvény II. cikkének, valamint XX. cikk (1) bekezdésének sérelmét is állította, mivel elmondása szerint az eljáró bíróságok rosszul ítélték meg a bizonyítékokat, nem folytatták le a megfelelő bizonyítást, és ezáltal nem értékelték megfelelően a BV-intézet mulasztását, eljárását, amellyel az eljáró bíróságok megsértették az indítványozó élethez való jogát, valamint egészséghez való jogát (azáltal, hogy nem adtak helyt kártérítési kérelmének). Az Alkotmánybíróság ismételen hangsúlyozza, hogy az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott panasz keretei között nincs hatásköre annak felülbírálatára, hogy a perben felhasznált bizonyítékokat a bíróság hogyan értékelté, azok alapján milyen történeti tényállást állított fel. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {lásd: 3008/2021. (I. 14.) AB végzés, Indokolás [19]}.
- [25] Az Alkotmánybíróság a fentiekkel összefüggésben szükségesnek tartja ezt is megemlíteni, hogy következetes gyakorlata szerint „[a] jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan [állítólagos] jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. A tisztességes eljárás alapjoga ugyanis nem

teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {Elsőként lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}

- [26] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésében foglaltakra, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2021. március 23.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1190/2020.

